

ЗВІТ

Про результати акредитаційної експертизи освітньої програми

Заклад вищої освіти	Державний вищий навчальний заклад "Приазовський державний технічний університет"
Освітня програма	1190 Туризм
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Спеціальність	242 Туризм

Цей звіт складений за наслідками акредитаційної експертизи згаданої вище освітньої програми, що проводилася Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

Звіт є результатом роботи експертної групи. Його основним призначенням є систематизація отриманої інформації, її аналіз та безпосереднє оцінювання якості освітньої програми. Звіт призначений як безпосередньо для закладу вищої освіти, так і для широкої громадськості. Він є публічним документом та буде оприлюднений на сайтах Національного агентства і закладу вищої освіти. Він також є підставою для прийняття подальших рішень галузевою експертною радою та Національним агентством.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

Загальні відомості

1. Інформація про освітню програму

Назва ЗВО	Державний вищий навчальний заклад "Приазовський державний технічний університет"
Назва ВСП ЗВО	не застосовується
ID освітньої програми в ЄДЕБО	1190
Назва ОП	Туризм
Галузь знань	24 Сфера обслуговування
Спеціальність	242 Туризм
Спеціалізація (за наявності)	відсутня
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Вид освітньої програми	Освітньо-професійна

2. Відомості про склад експертної групи та акредитаційну експертизу

Склад експертної групи	Дупляк Тетяна Петрівна, Касенкова Катерина Віталіївна, Карпенко Юрій Вікторович (керівник)
Залучений представник роботодавців	не застосовується
Дати візиту до ЗВО	09.06.2020 р. – 11.06.2020 р.

3. Посилання на документи, які підлягають оприлюдненню закладом вищої освіти на своєму вебсайті

Відомості про самооцінювання ОП <https://pstu.edu/wp-content/uploads/2020/03/zvit-pro-samooczinyuvannya-osvitnoyi-programy-turyzm.pdf>

Програма візиту експертної групи <https://pstu.edu/wp-content/uploads/2020/06/programa-roboty-ekspertnoyi-grupy-op-turyzm-2020.pdf>

4. Інформація про наявність у звіті інформації з обмеженим доступом

Звіт не містить інформацію з обмеженим доступом

I. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації з підстав, не пов'язаних із відповідністю критеріям оцінювання якості освітньої програми:

відсутні

II. Резюме

Загальні враження про ОП, найголовніші висновки щодо відповідності Критеріям

Освітньо-професійна програма (далі – ОП) акредитується вперше. Дана ОП має чітко сформульовані цілі, які корелюються з місією та Стратегією Державного вищого навчального закладу «Приазовський державний технічний університет» (далі – ДВНЗ «ПДТУ»). Зміст ОП відповідає предметній області спеціальності, а цілі та програмні результати навчання чітко ідентифікуються з потребами різних категорій стейкхолдерів. ОП реально забезпечує процес формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів вищої освіти, форми і методи навчання базуються на врахуванні студентоцентрованого підходу і принципів академічної свободи. Правила прийому на навчання є чіткими, зрозумілими і не містять дискримінаційних положень. Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією освітньої діяльності закладу вищої освіти (далі – ЗВО). В ЗВО дотримуються вимог академічної доброчесності. Освітній процес забезпечують кваліфіковані науково-педагогічні працівники (далі – НПП) з відповідною академічною та професійною кваліфікацією та забезпеченою ЗВО можливістю професійного розвитку. Фінансові та матеріально-технічні ресурси, навчально-методичне забезпечення є достатніми для реалізації цілей та результатів навчання за ОП. Організаційно-нормативні аспекти освітнього процесу регламентуються системою внутрішніх положень ЗВО.

Підсумок сильних сторін програми та позитивних практик

1. Цілі ОП чітко сформульовані, відповідають місії та стратегії ЗВО; врахування студентоцентрованого підходу та інтересів стейкхолдерів; врахування галузевого та регіонального аспекту; результати навчання за ОП визначені з урахуванням реальних потреб усіх груп стейкхолдерів. 2. Повна відповідність ОП предметній області заявленої для неї спеціальності; приділення значної уваги (обсяг) практичної підготовки; обов'язкові освітні компоненти дозволяють досягти цілей та всіх програмних РН; дотримання структури та змісту ОП, в частині вимог щодо гуманітарної складової; набуття студентами соціальних навичок забезпечується виключно під час вивчення обов'язкових освітніх компонент. 3. Чіткість і зрозумілість Правил прийому до ЗВО. В ЗВО є передумови для розвитку як наукового центру регіонального значення де може бути сформоване освітнє середовище, що матиме організований та систематичний характер і де буде відбуватися неформальне навчання. 4. Форми та методи навчання та викладання в цілому сприяють досягненню заявлених цілей. Інформування студентів за ОП про освітні компоненти забезпечено на відповідному рівні. Студенти за ОП мають можливість брати участь в академічній мобільності та проходити практику за кордоном. 5. Контрольні заходи та критерії оцінювання є чіткими, зрозумілими та дозволяють встановити досягнення студентами РН. У ЗВО розроблена процедура запобігання та врегулювання конфлікту інтересів. У ЗВО розроблена політика та процедура щодо дотримання академічної доброчесності. 6. Переважна більшість НПП має наукові та навчально-методичні публікації, що відповідають дисциплінам, які вони викладають. Залучення до реалізації освітнього процесу провідних підприємств і організацій сфери туризму м. Маріуполя. 7. Матеріально-технічне забезпечення ЗВО знаходиться на задовільному рівні. Доступ до інфраструктури та інформаційних ресурсів в межах ОП в здійснюється безоплатно. В ЗВО діють проекти, що доповнюють освітній процес та формують комфортний освітній простір для розвитку студентів «Univer», «Бізнес-інкубатор» тощо. 8. У ході вивчення документів, спілкування зі студентами та органами студентського самоврядування було виявлено, що студентами та стейкхолдери впливають на розвиток ОП, що є її сильною стороною, оскільки кафедра туризму враховує тенденції ринку щодо вимог до знань, умінь і компетенцій, які необхідні для подальшого працевлаштування студентів. Варто, також зазначити наявність системного опитування студентів та НПП з метою удосконалення ОП. Залучення до реалізації освітнього процесу представників підприємств сфери туризму м. Маріуполя. 9. У ЗВО здійснюється на належному рівні робота щодо забезпечення публічності інформації, пов'язаної з організацією освітнього процесу. Стейкхолдери мають реальну можливість брати участь в обговоренні, надавати свої пропозиції та зауваження до відповідних проектів ОП. Подана на веб-сайті ЗВО інформація про ОП є достатньою для поінформованого вибору вступників та врахування побажань роботодавців.

Підсумок слабких сторін програми та рекомендації з її удосконалення

1. Недостатній ступінь врахування концептуальних засад і особливостей реалізації іноземних ОП при формуванні цілей та інформаційного забезпечення ОП ЗВО на фоні належно високого потенціалу ЗВО. Доцільно здійснити моніторинг ринку освітніх послуг галузевого контексту іноземних країн, найбільш популярних серед українських студентів; активізувати роботу щодо налагодження академічних зв'язків із закордонними закладами вищої освіти. 2. Обмежений перелік вибіркового освітніх компонентів, блокова система їх обрання. Рекомендації: доцільно збільшити їх кількість, різноманітність, удосконалити процедуру (відійти від блокової системи) їх обрання, зокрема доповнити «пул» вибіркового дисциплін – загальноуніверситетськими. 3. Нерозвиненість механізмів визнання результатів навчання в рамках академічного співробітництва та неформальної освіти на ОП. Рекомендації: активізувати роботу щодо розвитку міжнародної академічної мобільності та розглянути можливість внутрішньої академічної мобільності. Популяризація в ЗВО неформальної освіти. 4. Рекомендовано розширювати географію та збільшувати кількості іноземних закладів вищої освіти для міжнародної академічної мобільності студентів та НПП. Рекомендовано поглиблювати наукову діяльність студентів за ОП та залучати їх до науково-дослідної роботи кафедри. 5. Рекомендовано активізувати проведення перевірки на плагіат результатів наукової роботи студентів (не лише кваліфікаційні роботи) на регулярній основі. 6. Деякі НПП не мають за останні роки наукових публікацій за

профілем дисциплін, що викладають. Відсутність фінансової підтримки наукової діяльності викладачів. 7. Недостатньо зрозумілий для студентів алгоритм вирішення конфліктів щодо сексуального домагання та дискримінації. Має сенс проводити інформаційні заходи для підвищення обізнаності у студентів в подібних ситуаціях. Для забезпечення комфортних умов для людей з особливими освітніми потребами необхідно поширити практику створення безбар'єрного доступного середовища в ЗВО. Рекомендовано забезпечити можливість формування фахових компетентностей студентів з використанням професійного ліцензійного програмного забезпечення, спеціалізованих програмних продуктів у сфері туризму. 8. Експерти зазначили, що має сенс формалізувати механізм внесення пропозицій від студентів не лише на результатах опитування, але й через особисті заяви. Студенти підтвердили, що вносили пропозиції під час спілкування з НПП, проте така співпраця часто носить неформальний характер і не завжди фіксується документально, що потребує перегляду та формалізації. 9. З метою підвищення рівня публічності і прозорості освітнього процесу, для інформування здобувачів вищої освіти, подання та врахування пропозицій за даною ОП усіх стейкгоल्дерів, забезпечити вільний доступ на веб-сайті ЗВО до навчально-методичної літератури, наукових розробок НПП ЗВО. Вільний доступ на веб-сайті ЗВО до силабусів освітніх компонентів безпосередньо може вплинути на вибір абітурієнтів навчатися на даній ОП.

III. Аналіз

У цьому розділі експертна група описує встановлені під час акредитаційної експертизи фактичні обставини, аналізує та оцінює їх, а також надає свої рекомендації щодо удосконалення ОП та діяльності за нею за окремими критеріями.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми:

1. Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти.

Цілі, артикульовані в ОП, щодо підготовки кваліфікованих фахівців через «формування загальних та фахових компетентностей для успішного здійснення професійної діяльності у сфері рекреації і туризму; для особистісного, професійного розвитку, прояву творчого та організаторсько-лідерського потенціалу, для вміння вчитися протягом життя» (<https://pstu.edu/wp-content/uploads/2020/01/оор-242-b-2020.pdf>) чітко корелюються із місією ДВНЗ «ПДТУ», яка полягає «у зміцненні статусу Університету як духовного, культурного й суспільного центру, орієнтованого на формування у молоді загальнолюдських цінностей та ідей на основі культурно-історичної спадщини українського народу, його традицій і духовності» та стратегією ДВНЗ «ПДТУ». ОП чітко корелюється із стратегією ЗВО, а саме відповідає Стратегічній цілі 16. Університет як духовний, культурний і суспільний центр Приазовського регіону «Здійснювати комплексну підготовку фахівців з ..., туризму і інших, здатних не лише розвивати промисловий потенціал регіону, але і створювати умови для задоволення духовно-культурних, туристичних і соціальних потреб його населення. Розвивати туристичну, ... освіту для підготовки висококваліфікованих, компетентних, затребуваних на ринку праці фахівців для різних секторів економіки як інтегрального освітнього комплексу «Коледж – Університет – Підприємство». Впроваджувати інноваційні форми профорієнтаційної роботи для підвищення індивідуальної траєкторії становлення фахівця з туризму для постіндустріального суспільства, для становлення ДВНЗ «ПДТУ» просвітницьким Центром для підготовки нового типу фахівців з туризму, здатних реалізувати свій творчий потенціал на потребі галузі і регіону. Поєднувати творчий потенціал студентів фахівців інженерної, економічної, туристичної, соціологічної освіти для розвитку унікального єдиного освітнього середовища, спрямованого на використання потенціалу кожної спеціальності для підвищення конкурентоздатності освітянських послуг ДВНЗ «ПДТУ», які викладені у Концепції розвитку ДВНЗ «ПДТУ» на період 2019-2023 рр. (<https://pstu.edu/wp-content/uploads/2020/01/кр-pdtu-2019-2023.pdf>) в загальному контексті інтернаціоналізації та глобалізації освіти. Унікальність – в ОП акцентовано увагу на взаємодії ДВНЗ «ПДТУ» зі регіональними стейкгольдерами та визначення їх головних інтересів; на врахуванні тенденцій та перспектив розвитку туристичного ринку м. Маріуполя та курортів українського Приазов'я.

2. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін.

Подана у Відомостях про СО інформація є достовірною. ОП враховує студентоцентризований підхід та інтереси різних категорій стейкгоल्дерів. Інтерв'ювання стейкгоल्дерів підтвердило факт існування неформального, а й реального інтересу зацікавлених осіб до ОП. Врахування пропозицій та участь стейкгоल्дерів у процесі забезпечення освітнього процесу на ОП підтверджується документально: рецензії роботодавців (<https://pstu.edu/wp-content/uploads/2020/01/retsenziyi-robotodavtsiv-kafedra-turyzm.pdf>), академічної спільноти (<https://pstu.edu/wp-content/uploads/2020/01/retsenziyi-akademichnoyi-spilnoty-kafedra-turyzm.pdf>) і відгуки та анкетування здобувачів вищої освіти (<https://pstu.edu/wp-content/uploads/2020/01/anketuvannya-op-turyzm-2019-2020.pdf>) та усними відповідями учасників он-лайн зустрічей.

3. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм.

Цілі ОП відповідають тенденціям розвитку туристичної сфери України з урахуванням регіональної специфіки та відповідності міжнародним стандартам. У процесі підготовки ОП було враховано позитивний досвід аналогічних вітчизняних та іноземних ЗВО, зокрема Київського національного торговельно-економічного університету, Київського університету туризму, економіки і права (<https://pstu.edu/wpcontent/uploads/2020/01/uhoda-kutep-ukrayina-kafedra-turyzm.pdf>), Поморської Академії в Слупську (<https://pstu.edu/wp-content/uploads/2020/01/uhoda-pomorskojuakademiyeyu-polshcha-kafedra-turyzmu.pdf>), що документально підтверджено відповідними угодами. ДВНЗ «ПДТУ» є учасником Туристичного кластеру «Гостинна індустрія Донеччини», гарант ОП, науково-педагогічні працівники (далі – НПП) кафедри туризму приймають активну участь в організації у регіональних галузевих заходах, наприклад Фестиваль креативних ініціатив «CreativeFest'2019» (<https://pstu.edu/wp-content/uploads/2020/06/turystychnyj-klaster-gostynna-industriya-donechchyny-rus.pdf>). При он-лайн спілкуванні з роботодавцями підтверджено врахування потреб ринку праці та галузевого контексту ОП, наприклад, як зазначила Волкова О.В. (директор готельно-ресторанного комплексу «Хлеб дю Солей»): «З 2019 р. співпрацюють з кафедрою туризму, зокрема організують спільні заходи з фестивального туризму, стажування студентів та НПП з питань організації ресторанного господарства. Також, було зазначено, що зараз знаходиться в стадії запуску власний готель, який у майбутньому може стати базою практики і місцем роботи». Гайдарова Г.І. (директор ФОП «Чернабаєв» готель «Чайка») зазначила: «На ринку праці існує критична нестача у кваліфікованих фахівців для сфери туризму і рекреації, у т. ч. зі знанням іноземної мови». Кушнір М.І. (директор ТОВ «Фірма АЗОВІНТУР») зазначив, що студенти ОП, постійно проходять виробничу практику на підприємстві та на основі зібраних матеріалів виконують курсові роботи. Шевченко А.А. (директор Центру пасажирських перевезень «Шик Транс Тур») розповів про участь у заходах ЗВО (конференції, круглі столи) та досвід проведення спільних заходів, наприклад фестиваль екскурсодів «Закохані в Маріуполь» (<https://pstu.edu/wp-content/uploads/2020/03/zakokhani-v-mariupol-kaf-tur.pdf>), підготовки студентських робіт «Маріуполь і кіно» тощо. При реалізації ОП дотримується принцип інтернаціоналізації спеціальності.

4. Освітня програма дозволяє досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності). За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти, програмні результати навчання повинні відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня.

Підтверджено, що подана у Відомостях про СО інформація є достовірною. ОП Туризм першого рівня вищої освіти за спеціальністю 242 «Туризм» галузі знань 24 «Сфера обслуговування» <https://pstu.edu/wp-content/uploads/2018/05/242-%D0%91-%D0%A2%D1%83%D1%80%D0%B8%D0%B7%D0%BC.pdf> 2016 р.; <https://pstu.edu/wp-content/uploads/2018/07/242-%D0%91-%D0%A2%D0%A3%D0%A0-2017.pdf> 2017 р.; <https://pstu.edu/wp-content/uploads/2018/07/242-%D0%91-%D0%A2%D0%A3%D0%A0-2017.pdf> р., базувались на Галузевому стандарті вищої освіти України «Освітньо-кваліфікаційна характеристика бакалавра галузі знань 1401 «Сфера обслуговування» напрямку підготовки 6.140103 «Туризм», затверджений наказом Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України № 1323 від 27.11.2012 р. Згідно затвердженого 04.10.2018 р. Стандарту вищої освіти за спеціальністю 242 «Туризм» галузі знань 24 «Сфера обслуговування» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти (<https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/12/21/242-turizm-bakalavr.pdf>) після обговорення ЗВО розроблено, затверджено та оприлюднено на офіційному сайті ОП в редакції 2019 р. за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (<https://pstu.edu/wp-content/uploads/2020/01/oor-242-b-2020.pdf>), яка дозволяє досягнути у повній мірі результатів навчання, визначених цим стандартом. Дану ОП введено в дію з 2019-2020 навчального року.

Загальний аналіз щодо Критерію 1:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 1.

Цілі ОП чітко сформульовані, відповідають місії та стратегії ЗВО; врахування студентоцентрованого підходу та інтересів стейкхолдерів; врахування галузевого та регіонального аспекту; результати навчання за ОП визначені з урахуванням реальних потреб усіх груп стейкхолдерів.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 1.

Недостатній ступінь врахування концептуальних засад і особливостей реалізації іноземних ОП при формулюванні цілей та інформаційного забезпечення ОП ЗВО на фоні належно високого потенціалу ЗВО. Рекомендації: здійснити

моніторинг ринку освітніх послуг галузевого контексту іноземних країн, найбільш популярних серед українських студентів; активізувати роботу щодо налагодження академічних зв'язків із закордонними закладами вищої освіти, які готують фахівців для сфери туризму.

Рівень відповідності Критерію 1.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 1.

При формуванні даної ОП було передбачено фокусування уваги на навчальних досягненнях, які мають стати основою кваліфікації, як ключового індикатора компетентності здобувача вищої освіти. На стадії визначення цілей ОП та результатів навчання було залучено усі категорії стейкгоल्дерів. В співпраці з стейкгольдерами обговорюються перспективи подальшого вдосконалення ОП. Фахові компетентності й програмні результати навчання сформовано відповідно до Стандарту вищої освіти за спеціальністю, потреб цільових груп і запитів ринку праці. ОП в контексті критерію 1 загалом відповідає вимогам, але мають місце недоліки, які не є суттєвими і не впливають на якість підготовки здобувачів вищої освіти.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми:

1. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності).

Обсяг ОП (<https://pstu.edu/wp-content/uploads/2020/01/оор-242-b-2020.pdf>) та окремих освітніх компонентів у кредитах ЄКТС відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного Стандарту вищої освіти за спеціальністю 242 «Туризм» галузі знань 24 «Сфера обслуговування» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти затвердженого 04.10.2018 р. (<https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/12/21/242-turizm-bakalavr.pdf>). А саме, обсяг кредитів ЄКТС, необхідних для здобуття першого (бакалаврського) рівня вищої освіти на базі повної загальної середньої освіти з терміном навчання 11 років становить 240 кредитів ЄКТС. Практична підготовка складає більше 4 кредитів ЄКТС – 13. Понад 50 % обсягу ОП – 130 кредитів ЄКТС спрямовано на забезпечення загальних та фахових компетентностей за спеціальністю, визначених даним стандартом вищої освіти.

2. Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, складають логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання.

Структурно-логічна схема ОП побудована таким чином, щоб забезпечити тісний взаємозв'язок між запропонованими навчальними дисциплінами, результатами виконання завдань змістових модулів та демонструє послідовність та взаємозв'язки обов'язкових та вибіркових компонентів за семестрами навчання (<https://pstu.edu/wp-content/uploads/2020/01/оор-242-b-2020.pdf>). ОП також уточнює професійні роботи (за Державним класифікатором професій ДК 003: 2010), які здатний виконувати бакалавр з туризму, де він може працювати. Обов'язкові освітні компоненти (<https://pstu.edu/wp-content/uploads/2020/01/оор-242-b-2020.pdf>) дозволяють досягти цілей та всіх програмних РН. Структура та зміст ОП, в частині дотримання вимог щодо гуманітарної складової, реалізується через наступні освітні компоненти: «Історія та культура України» та «Ділова українська мова».

3. Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною).

Зміст ОП відповідає предметній області заявленої для неї спеціальності, що демонструється через відповідні освітні компоненти. При детальному дослідженні ОП в предметній області встановлено відсутність сумнівних освітніх компонентів. Кожен освітній компонент має чітке обґрунтування академічною та професійною спільнотою. Теоретичному змісту предметної області відповідають такі освітні компоненти: «Географія туризму (Географія туризму)», «Географія туризму (Туристичне країнознавство)», «Рекреаційні комплекси світу», «Статистика в туризмі», «Менеджмент (Менеджмент у туризмі)», «Підприємства туристичної індустрії», «Право (Правове регулювання туристичної діяльності)». Методам, методикам та технологіям, якими має оволодіти здобувач вищої

освіти для застосування на практиці відповідають такі освітні компоненти: «Організація туризму (Організація екскурсійної, анімаційної діяльності)», «Організація туризму (Організація туристичних подорожей)», «Організація готельного господарства», «Організація ресторанного господарства», «Організація туризму (Туроперейтинг)», «Попит та реалізація турпродукту в туризмі». Варто відзначити у переліку вибіркового навчальних дисциплін – «Туристичні ресурси Донецького регіону України», яка формує у майбутнього фахівця знання закономірностей та регіональних особливостей поширення природних та історико-культурних туристичних ресурсів на території. Підтверджено, що зміст ОП повністю відповідає об'єкту вивчення ОП, яким є туризм як суспільний феномен, складна соціоеколого-економічна система, яка охоплює географічні, соціокультурні, екологічні, економічні, організаційно-правові аспекти, процеси і явища, пов'язані з комфортним та безпечним подорожуванням; туризм як сфера професійної діяльності, яка передбачає формування, просування, реалізацію та організацію споживання туристичного продукту, послуг суб'єктів туристичної діяльності з організації комплексного туристичного обслуговування в індустрії туризму.

4. Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін у обсязі, передбаченому законодавством.

Підтверджено, що студенти мають змогу формувати власну освітню траєкторію через участь у самостійному виборі об'єктів для проходження практики, стажувань; участь у програмах академічної мобільності, що регламентуються «Положенням про формування індивідуальної освітньої траєкторії навчання студентів у ДВНЗ «ПДТУ» (<https://pstu.edu/wp-content/uploads/2020/01/polozhennya-pro-formuvannya-individualnoi-osvitnoyi-trayektoriyi-navchannya-studentiv-u-dvnz-pdtu.pdf>). Документ визначає порядок включення дисциплін за вибором студентів в індивідуальний навчальний план і порядок організації навчального процесу у ЗВО з підготовки за спеціальностями в частині, що стосується дисциплін за вибором, тобто порядок включення дисциплін за вибором в індивідуальний навчальний план, а також порядок реалізації студентами права на участь у формуванні індивідуальної траєкторії навчання. Процедура забезпечення студентом вибору навчальних дисциплін у межах ОП та робочого навчального плану в обсязі, що становить не менш як 25 % загальної кількості кредитів ЄКТС, передбачених для цього рівня вищої освіти, здійснюється: під час вибору здобувачем вищої освіти навчальних дисциплін за блоками, який реалізується шляхом подання заяви декану факультету; за вільним вибором окремих дисциплін, із переліку вибіркового дисциплін у тому числі з інших спеціальностей. Студент може ознайомитися з переліком вибіркового компонентів та їх анотаціями у вільному доступі на сайті ЗВО у розділі «Студенту» (<https://pstu.edu/uk/studentu/vybirkovi-dysczypliny/>) та їх змістом для здійснення вибору у робочих навчальних програмах навчальних дисциплін, у бібліотеці ЗВО (<http://umm.pstu.edu/handle/123456789/10697>). Щодо кількості та різноманітності навчальних дисциплін, запропонованих для вибору здобувачам ОП (<https://pstu.edu/ru/studentu-2/viborochpnie-dysczypliny/>), експертна група вважає за доцільне ґрунтовно збільшити їх кількість, різноманітність, удосконалити процедури (відійти від блокової системи) їх обрання, з метою ефективного втілення реалізації права здобувачів на індивідуальне обрання навчальних дисциплін та доповнити «пул» вибіркового дисциплін – загальноуніверситетськими, з метою забезпечення міждисциплінарності в освітньому процесі.

5. Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності.

Практична підготовка здобувачів вищої освіти регламентується «Положенням про проведення практики студентів у ДВНЗ «ПДТУ» (<https://pstu.edu/wp-content/uploads/2020/01/polozhennya-pro-provedennya-praktyky-studentiv-dvnz-pdtu.pdf>) та «Положенням про індивідуальну практику студентів на підприємствах» (<https://pstu.edu/wp-content/uploads/2020/01/polozhennya-pro-individualnu-praktyku-studentiv-na-pidpryyemstvakh.pdf>). Практична підготовка студентів передбачає формування фахових компетентностей спеціальності, необхідних для подальшої професійної діяльності. В ОП та навчальному плані (2019 р. набору), передбачені такі види практичної підготовки: навчальна практика «Вступ до фаху», виробнича та переддипломна практики загальним обсягом 13 кредитів. Базами практики виступають, як вітчизняні підприємства сфери туризму, з якими укладено низку договорів про партнерство (<https://pstu.edu/wp-content/uploads/2020/01/uhody-pidpryyemstvamy-turystychnoyi-industriyi-kafedra-turyzm.pdf>) так й іноземні з Польщі (<https://pstu.edu/wp-content/uploads/2020/01/praktyka-polshcha-kafedra-turyzm.pdf>), Болгарії (<https://pstu.edu/wp-content/uploads/2020/01/praktyka-bolhariya-kafedra-turyzm.pdf>), Туреччини (<https://pstu.edu/wp-content/uploads/2020/01/praktyka-turechchyna-kafedra-turyzm.pdf>). Крім цього, студенти можуть самостійно обирати місце проходження практики (<https://pstu.edu/wp-content/uploads/2020/05/bazy-oznajomchoyi-ta-vyrobnnychyh-praktyk.pdf>). Програми практик розміщено в електронному вигляді на сайті науково-технічної бібліотеки ДВНЗ «ПДТУ» (<http://umm.pstu.edu/search>).

6. Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills), що відповідають заявленим цілям.

ОП дає можливість сформувати у здобувача вищої освіти соціальні (міжпрофесійні, універсальні) навички, корисні для будь-якого виду діяльності, що дозволяють швидко адаптуватися до нових умов, змінювати сферу зайнятості, вирішувати нестандартні завдання, підвищувати ефективність праці. Зокрема, ці навички формуються під час

вивчення обов'язкових освітніх компонентів: «Іноземна мова», «Друга іноземна мова», «Основи самоосвіти та психологія», «Соціологія та політологія», «Філософія», «Інформатика», «Основи екології» та удосконалюються завдяки методам та формам проведення навчальних занять, організації самостійної роботи на основі продуктивних та інтерактивних методів навчання. В процесі інтерв'ювання стейкхолдерів (відкрита зустріч) підтверджено, що соціальні навички також здобуваються та реалізуються в позанавчальний час завдяки участі студентів у громадській діяльності, різних заходах, пов'язаних з неформальною освітою, як університету так і поза його межами.

7. Зміст освітньої програми ураховує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності).

Професійний стандарт відсутній.

8. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів, є відповідним для досягнення цілей та програмних результатів навчання.

Обсяг ОП у кредитах ЄКТС співпадає з фактичним навантаженням здобувачів та відповідає нормативним вимогам. У відповідності до «Положення про організацію освітнього процесу у ДВНЗ «ПДТУ» (<https://pstu.edu/wp-content/uploads/2020/01/polozhennya-pro-organizatsiyu-osvitnoho-protsesu-dvnz-pdtu.pdf>), де зазначено: «У навчальних планах за денною формою з навчальної дисципліни на аудиторні заняття виділяється, як правило, від 1/3 до 1/2 від загального обсягу навчального часу... Навчальний час, відведений на самостійну роботу студента денної форми навчання, регламентується робочим навчальним планом і складає, як правило, від 1/2 до 2/3 від загального обсягу навчального часу, відведеного на вивчення конкретної дисципліни». Це знайшло підтвердження під час аналізу експертами навчальних планів, де в середньому аудиторні години становлять близько 40 %, а самостійна робота – 60 % у загальному обсязі. Загалом, навантаження за навчальними дисциплінами розподілене рівномірно – 3-5 кредитів ЄКТС. Середнє тижневе навантаження складає до 30 аудиторних годин – 22 години, що унеможливує перевантаження здобувачів та дозволяє більше уваги приділити самостійній роботі. Даний факт свідчить про контроль ЗВО за дотриманням норм навантаження здобувачів вищої освіти.

9. У разі здійснення підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти структура освітньої програми та навчальний план узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти.

Підготовка здобувачів за дуальною формою освіти на даній ОП не ведеться. Однак, у ДВНЗ «ПДТУ» є позитивний досвід впровадження такої форми освіти на інших ОП.

Загальний аналіз щодо Критерію 2:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 2.

Сильними сторонами є: повна відповідність ОП предметній області заявленої для неї спеціальності; приділення значної уваги (обсяг) практичної підготовки; обов'язкові освітні компоненти дозволяють досягти цілей та всіх програмних РН; дотримання структури та змісту ОП, в частині вимог щодо гуманітарної складової; набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills) забезпечується виключно під час вивчення обов'язкових освітніх компонент.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 2.

Обмежений перелік вибірових освітніх компонентів, блокова система їх обрання. Рекомендації: доцільно збільшити їх кількість, різноманітність, удосконалити процедуру (відійти від блокової системи) їх обрання, зокрема доповнити «пул» вибірових дисциплін – загальноуніверситетськими, з метою забезпечення міждисциплінарності в освітньому процесі.

Рівень відповідності Критерію 2.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 2.

Зміст ОП має чітку структуру, сформований таким чином, щоб здобувачі вищої освіти змогли досягнути цілей і запланованих результатів навчання за даною ОП. Кредитний вимір освітніх компонентів відповідає обсягу робіт, що виконують студенти, і враховує обґрунтоване поєднання годин навчальних занять із самостійною роботою здобувача вищої освіти. ОП у контексті Критерію 2 загалом відповідає вимогам, але мають місце недоліки, які не є суттєвими і не впливають на якість підготовки здобувачів вищої освіти.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання:

1. Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти.

Під час роботи експертної групи підтверджено, що правила прийому на навчання оприлюднені у вільному доступі на офіційному веб-сайті ЗВО у вкладках «Абітурієнту» (<https://pstu.edu/uk/vstup/informacziya-pro-prujom/>), «Інформація, яка підлягає оприлюдненню згідно з чинним законодавством» (<https://pstu.edu/uk/informacziya-2/dostup-do-publichnoyi-informacziyi/>). Дані правила є чіткими і зрозумілими, відповідають Умовам прийому на навчання до закладів вищої освіти України в 2020 р., затверджених МОН України; не містять дискримінаційних положень, відображають загальні положення організації прийому вступників, обсяги прийому та державного (регіонального) замовлення, строки прийому заяв та документів конкурсного відбору та зарахування на навчання, порядок прийому заяв та документів, особливості організації та проведення конкурсного відбору, є загальнодоступними.

2. Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми.

Правила прийому відповідають загальним вимогам, визначеним законодавством, враховують особливості конкурсного відбору, його організацію та проведення, порядок прийому заяв, документів, а також додаткові особливості, що пов'язані зі специфікою ОП. Зокрема, для врахування особливостей ОП встановлені коефіцієнти для дисциплін ЗНО, зокрема: Українська мова та література – 0,3; Історія України – 0,3; Географія або Іноземна мова – 0,3 для не бюджетної пропозиції. Виокремлення дисциплін для ЗНО за ОП базувалося на врахуванні особливостей галузевого аспекту вибіркового дисциплін та врахуванні регіонального аспекту Донецького регіону. Таким чином, правила прийому на навчання адаптуються і враховують особливості самої ОП.

3. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Щодо визнання результатів, отриманих в інших ЗВО – розроблені, затверджені локальні нормативні документи, які знаходяться у вільному доступі на сайті ЗВО у вкладці «Інформація, яка підлягає оприлюдненню згідно з чинним законодавством»: «Положення про порядок реалізації права на академічну мобільність у ДВНЗ «ПДТУ» (<https://pstu.edu/wp-content/uploads/2020/01/polozhennya-poryadok-realizatsiyi-prava-na-akademichnu-mobilnist-dvnz-pdtu.pdf>); «Положення про організацію освітнього процесу в ДВНЗ «ПДТУ» (<https://pstu.edu/wp-content/uploads/2020/01/polozhennya-pro-organizatsiyu-osvitnoho-protsesu-dvnz-pdtu.pdf>); «Правилами прийому на навчання до державного вищого навчального закладу «Приазовський державний технічний університет» (<https://pstu.edu/wp-content/uploads/2020/01/pravyla-pruyomu-pdtu-2020.pdf>), засад яких послідовно дотримуються учасниками освітнього процесу під час реалізації ОП. Студенти даної ОП мають доступ до програм академічної мобільності, що діють наразі у ЗВО в рамках програми Європейського Союзу в галузі освіти, підготовки, молоді та спорту «Erasmus+» (<http://erasmusplus.org.ua/>). Випадків визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти на час проведення акредитаційної експертизи ОП не зафіксовано, у т. ч. під час академічної мобільності.

4. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті у ЗВО регулюється «Положенням про організацію освітнього процесу у ДВНЗ «ПДТУ», яке розміщене у відкритому доступі на офіційному сайті

(<https://pstu.edu/wp-content/uploads/2020/01/polozhennya-pro-orhanizatsiyu-osvitnoho-protsesu-dvz-pdtu.pdf>), де у пп. 5.4 «Порядок визнання результатів навчання неформальної освіти», зазначено, що: «Здобувачі усіх рівнів вищої освіти мають право визнання результатів навчання, що отримані у неформальній освіті... Визнання результатів навчання неформальної освіти розповсюджується на всі навчальні дисципліни та виробничі практики, в обсязі не більше 10 % від загального обсягу кредитів ЄКТС за відповідною ОП». На момент проведення акредитаційної експертизи був зафіксований одиничний випадок зарахування результатів міжнародного стажування за фахом, як виробничої практики. Доцільно зазначити, що в ЗВО приділяють значну увагу розвитку інноваційних проєктів: «Регіональний навчальний центр бізнес-навичок» (<http://cbs.pstu.edu/>), «Студентський бізнес-інкубатор» (<https://pstu.edu/ru/2018/08/biznes-inkubator/>), навчальний центр «Школа архітектурного та дизайнерського розвитку» (<https://shadr.pstu.edu/uk/>) в яких відбувається неформальне навчання студентів. Однак, інтерв'ювання здобувачів вищої освіти підтвердило, що вони недостатньо обізнані у практиці зарахування набутих ними компетенцій в результаті участі у подібних проєктах та програмах, в інших закладах освіти, як результатів неформальної освіти.

Загальний аналіз щодо Критерію 3:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 3.

Чіткість і зрозумілість Правил прийому до ЗВО; під час організації і прийому здобувачів вищої освіти дотримуються Правила прийому ЗВО та інші вимоги законодавчих актів. В наявності внутрішні документи, які регулюють порядок визнання результатів неформальної освіти. В ЗВО є передумови для розвитку як наукового центру регіонального значення де може бути сформоване освітнє середовище, що матиме організований та систематичний характер і де буде відбуватися неформальне навчання не виходячи за його межі.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 3.

Нерозвиненість механізмів визнання результатів навчання в рамках академічного співробітництва та неформальної освіти на ОП. Рекомендації: активізувати роботу щодо розвитку міжнародної академічної мобільності шляхом укладення двосторонніх договорів між ЗВО та університетами Європи. Для популяризації студентських обмінів та сприянні культурного діалогу між студентами України розглянути можливість внутрішньої академічної мобільності. Популяризація в ЗВО неформальної освіти, як можливості для саморозвитку, самореалізації, здобуття нових знань і практичного досвіду майбутніми фахівцями.

Рівень відповідності Критерію 3.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 3.

Правила прийому на навчання є зрозумілими, не містять дискримінаційних положень, своєчасно оприлюднюються на веб-сайті. Процес організації і проведення прийому здобувачів вищої освіти здійснюється на належному рівні з урахуванням вимог законодавства. Вимоги та процедури прийому на навчання, переведення, перезарахування результатів навчання, реалізації права на академічну мобільність за ОП формально визначені. ОП в контексті критерію 3 загалом відповідає вимогам, але мають місце недоліки, які не є суттєвими і не впливають на якість підготовки здобувачів вищої освіти.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою:

1. Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи.

Освітній процес за ОП здійснюється лише на денній формі навчання. Основним формами організації освітнього процесу є навчальні заняття, самостійна робота студентів та практична підготовка. Відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу» (<https://pstu.edu/wp-content/uploads/2020/01/polozhennya-pro-orhanizatsiyu-osvitnoho-protsesu-dvz-pdtu.pdf>) видами навчальних занять є лекційні, практичні та семінарські заняття, комп'ютерні практикуми, консультації. На основі змістовного аналізу документів та спілкування зі студентами та викладачами експерти засвідчують, що форми та методи навчання в цілому сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу

та принципам академічної свободи. Це також підтверджено результатами опитуванням здобувачів вищої освіти <https://pstu.edu/wp-content/uploads/2020/02/pohlyady-studentiv-shchodo-yakosti-pidhotovky-op-turyzm.pdf>.

2. Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб).

На сайті навчально-методичних матеріалів науково-технічної бібліотеки ДВНЗ «ПДТУ» (<http://umm.pstu.edu/handle/123456789/10696>) розміщено робочі програми (силабуси), які у доступній та зрозумілій формі доводять до здобувачів вищої освіти інформацію щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів. Доступ до відповідних навчально-методичних матеріалів є обмеженим. База даних призначена лише для студентів, професорсько-викладацького складу та співробітників ЗВО, що зареєструвалися за номером читацького квитка. На початку вивчення навчальної дисципліни вся необхідна інформація також надається викладачами студентам в усній формі, що підтверджено при особистому спілкуванні експертів зі здобувачами вищої освіти.

3. Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми.

Поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми здійснюється шляхом написання студентами курсових робіт, їх участі у щорічній регіональній студентській науково-технічній конференції «Наука – перші кроки» (<http://eir.pstu.edu/handle/123456789/17374>), участі в олімпіадах зі спеціальності та Всеукраїнських конкурсах студентських робіт зі спеціальності (<https://www.hneu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/03/Rejtyngovyyj-spysok-robot-podanyh-na-konkurs-zi-spetsialnosti-Turyzm-1.pdf>), участь в наукових гуртках кафедри (<https://pstu.edu/wp-content/uploads/2020/03/naukovi-gurtki-kafedri-dlya-zdobuvachiv-vishho%D1%97-osviti.jpg>). На основі спілкування зі здобувачами вищої освіти та викладачами, експерти дійшли висновку, що залучення студентів до наукової діяльності не носить системний характер, лише окремі студенти беруть участь в міжнародних конференціях та є учасниками всеукраїнського конкурсу студентських робіт.

4. Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі – викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі.

Оновлення робочих програм (силабусів) навчальних дисциплін здійснюється щорічно. Окремі викладачі (Любчук О.К., Крапівіна Г.О., Ярченко Ю.В.) використовують при викладанні дисциплін результати власних наукових досліджень та авторські навчальні посібники: «Організація туризму (Основи туризмознавства)» (<http://umm.pstu.edu/handle/123456789/15883>), «Географія туризму» (<http://umm.pstu.edu/handle/123456789/18016>), «Міжкультурні комунікації в туризмі» (<http://umm.pstu.edu/handle/123456789/18017>), «Психологія розвитку та особистості споживача» для сфери туризму (<http://umm.pstu.edu/handle/123456789/11350>).

5. Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти.

Інтернаціоналізація освітнього процесу проявляється у можливості студентів брати участь в академічній мобільності з Поморською академією в Слупську (Польща), а також проходити практику в готельних заклад Туреччини (Maritim Pine Beach Hotel) та Болгарії (Hotel Sunrise All Suite Resort). Під час спілкування експертів зі здобувачами вищої освіти, виявлено що не всім відомо про міжнародну академічну мобільність та практику за кордоном. Деякі студенти висловили бажання збільшення кількості іноземних закладів вищої освіти та країн для міжнародної академічної мобільності. З інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти також пов'язані наукові дослідження викладачів, що задіяні на ОП, а саме участь в монографіях виданих за кордоном (<http://umm.pstu.edu/handle/123456789/18497?locale-attribute=uk>, <http://umm.pstu.edu/handle/123456789/17053?locale-attribute=ru>) та участь в міжнародних конференціях (<https://pstu.edu/wp-content/uploads/2020/01/uchast-mizhnarodnykh-konferentsiyakh-kafedra-turyzm.pdf>).

Загальний аналіз щодо Критерію 4:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 4.

Форми та методи навчання та викладання в цілому сприяють досягненню заявлених цілей. Інформування здобувачів вищої освіти за ОП про освітні компоненти забезпечено на відповідному рівні. За ОП працюють викладачі, що мають авторські навчальні посібники та публікації у зарубіжних виданнях (професор Любчук О.К.). Здобувачі вищої освіти за ОП мають можливість брати участь в академічній мобільності та проходити практику за кордоном.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 4.

Рекомендовано розширювати географію та збільшувати кількості іноземних закладів вищої освіти для міжнародної академічної мобільності студентів та викладачів. Рекомендовано поглиблювати наукову діяльність здобувачів вищої освіти за ОП та залучати їх до науково-дослідної роботи кафедр.

Рівень відповідності Критерію 4.

Рівень B

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 4.

У цілому освітня програма відповідає критерію 4, що підтверджено експертами при безпосередньому спілкуванні з фокус групами, наявними результатами опитувань та існуючими документами закладу вищої освіти, що регламентують організацію освітнього процесу. ОП в контексті критерію загалом відповідає вимогам, але мають місце недоліки, які не є суттєвими і не впливають на якість підготовки здобувачів вищої освіти.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна добросовісність:

1. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дозволяють встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компоненту та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь.

Відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу» (<https://pstu.edu/wp-content/uploads/2020/01/polozhennya-pro-orhanizatsiyu-osvitnoho-protsesu-dvnz-pdtu.pdf>) контрольні заходи включають вхідний контроль, поточний контроль, рубіжний контроль (атестація), підсумковий контроль. Перелік екзаменів та заліків семестрового контролю визначається робочим навчальним планом зі спеціальності, який доводиться студентам групи кураторами. Крім того, види семестрового контролю з кожної дисципліни представлені в індивідуальному навчальному плані здобувача вищої освіти. Експертна група, ознайомившись з документами (положенням про організацію освітнього процесу, навчальними планами, робочими програмами навчальних дисциплін), а також в процесі спілкування зі здобувачами вищої освіти та викладачами, пересвідчилась в наявності контрольних заходів та критеріїв оцінювання і в тому, що їх форми є чіткими, зрозумілими, а також дозволяють встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання. Інформація про форми контрольних заходів та критерії оцінювання навчальних досягнень з кожної дисципліни містяться у робочих програмах (силабусах), що розміщені на сайті закладу вищої освіти та є доступними для здобувачів вищої освіти.

2. Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності).

ОП (2016–2018 рр.) розроблена на основі Галузевого стандарту вищої освіти України, що затверджений наказом Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 27.11.2012 р. № 1323. Державний екзамен, як форма атестації здобувачів вищої освіти, передбачає виконання комплексу кваліфікаційних завдань. Відповідно до «Положення про екзаменаційну комісію випускної атестації студентів» (<https://pstu.edu/wp-content/uploads/2020/01/polozhennya-pro-ekzamenatsiyu-komisiyu-vypusknoyi-atestatsiyi-studentiv-dvnz-pdtu.pdf>) програму та екзаменаційні білети з державного екзамену розробляє випускаюча кафедра. ОП (2019 р.), враховуючи стандарт вищої освіти України, що затверджено Наказом Міністерства освіти і науки України від 04.10.2018 р. № 1068, формами атестації здобувачів вищої освіти визначає захист кваліфікаційної роботи та атестаційний екзамен.

3. Визначено чіткі і зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для усіх учасників освітнього процесу, забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема включають процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Правила проведення контрольних заходів визначені «Положенням про організацію освітнього процесу» (<https://pstu.edu/wp-content/uploads/2020/01/polozhennya-pro-orhanizatsiyu-osvitnoho-protsesu-dvz-pdtu.pdf>) та «Положенням про семестрові екзамени та заліки» (<https://pstu.edu/wp-content/uploads/2020/01/polozhennya-pro-semestrovii-ekzameni-zaliki-dvz-pdtu.pdf>), що розміщені на сайті ЗВО та є доступними для всіх учасників освітнього процесу. Під час спілкування зі здобувачами вищої освіти підтверджено, що об'єктивність екзаменаторів забезпечується. Процедура врегулювання конфлікту інтересів та порядок оскарження результатів контрольних заходів визначені нормативними документами закладу вищої освіти. Прикладів письмового звернення здобувачів вищої освіти на ОП з приводу оскарження результатів контрольних заходів не виявлено.

4. У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, що послідовно дотримуються всіма учасниками освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності.

Політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності описані в Кодексі академічної доброчесності (<https://pstu.edu/uk/informacziya-2/kodeks-akademichnoyi-dobrochesnosiv/>), в якому визначені поняття і принципи академічної доброчесності; зобов'язання науково-педагогічних працівників та здобувачів вищої освіти щодо дотримання норм і правил академічної доброчесності; закріплено статус, склад, повноваження, порядок роботи Комісії з питань академічної доброчесності. З принципами академічної доброчесності здобувачі вищої освіти знайомляться під час вивчення навчальної дисципліни «Основи наукових досліджень», а професорсько-викладацький склад кафедри ознайомлюється на засіданнях кафедри. Перевірка на плагіат проводиться навчальних посібників, монографій, фахових статей, кваліфікаційних робіт здобувачів вищої освіти за допомогою спеціалізованої програмно-технічної системи «UNICHEK». Під час проведення бесід зі здобувачами вищої освіти та викладачами встановлено, що вони проінформовані про необхідність дотримання правил академічної доброчесності. Однак, зразки документів (довідки), які фіксують результати перевірки академічних текстів на плагіат, експертній групі не було надано.

Загальний аналіз щодо Критерію 5:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 5.

Контрольні заходи та критерії оцінювання є чіткими, зрозумілими та дозволяють встановити досягнення здобувачами вищої освіти результатів навчання. Форма атестації здобувачів вищої освіти відповідає стандарту вищої освіти. У ЗВО розроблена процедура запобігання та врегулювання конфлікту інтересів. У закладі вищої освіти розроблена політика та процедура щодо дотримання академічної доброчесності, а також наявні технологічні можливості перевірки наукових робіт на плагіат.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 5.

Рекомендовано активізувати проведення перевірки на плагіат результатів наукової роботи здобувачів вищої освіти (не лише кваліфікаційні роботи, а й курсові роботи, тези на конференцію) на регулярній основі.

Рівень відповідності Критерію 5.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 5.

Враховуючи перераховані сильні сторони, експертна група вважає, що в цілому ОП відповідає Критерію 5 та заслуговує на присвоєння рівня відповідності В за цим критерієм, але мають місце недоліки, які не є суттєвими і не впливають на якість підготовки здобувачів вищої освіти.

Критерій 6. Людські ресурси:

1. Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання.

З технічних причин таблиця 2 (див. додаток до звіту) сформована некоректно та містить не всю необхідну інформацію. Для повної інформативності було надано уточнення і доповнення щодо відповідності академічної та/або професійної кваліфікації викладачів тим навчальним дисциплінам, які вони забезпечують. Переважна більшість науково-педагогічних працівників має наукові та навчально-методичні публікації, що відповідають дисциплінам, які вони викладають. Відповідні публікації свідчать про рівень компетентності викладачів.

2. Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дозволяють забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми.

Науково-педагогічні працівники обираються на посади за конкурсом відповідно до «Положення про проведення конкурсного відбору при заміщенні вакантних посад науково-педагогічних працівників ДВНЗ «ПДТУ» та укладення з ними трудових договорів» (<https://pstu.edu/wp-content/uploads/2019/11/polozhennya-pro-provedennya-konkursnoho-vidboru-pry-zamishchenni-vakantnykh-posad-npp-ta-uklad-trud-doh-2018.pdf>). Під час проведення конкурсного добору на заміщення вакантних посад науково-педагогічних працівників при визначенні професійного рівня претендента враховуються наявність і рівень наукового ступеня та вченого звання, загальна кількість наукових праць та методичних розробок за останні 5 років, науковий і методичний рівень проведення навчальних занять, рейтингове оцінювання освітніх, науково-дослідницьких та інноваційних досягнень науково-педагогічного працівника. Процедура конкурсного добору є відкритою і прозорою.

3. Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу.

Роботодавці залучаються до організації та реалізації освітнього процесу шляхом керування ознайомчою та виробничою практикою здобувачів вищої освіти. ЗВО має договори про проходження практики з провідними підприємствами та організаціями сфери туризму м. Маріуполя: ТОВ «Фірма АЗОВІНТУР», ТОВ «Атлантік-Тур», «Restobar Stone», ресторан «Старий маяк», ФОП «Чернобаєв» готель «Чайка», ресторан «Хлеб дю Солей» та ін. (<https://pstu.edu/wp-content/uploads/2020/01/uhody-pidpryyemstvamy-turystychnoyi-industriyi-kafedra-turyzm.pdf>). Організація освітнього процесу обговорюється із роботодавцями на круглих столах за їх участю. Так, 14 листопада 2019 р. було проведено круглий стіл «Нові можливості підвищення якості ОП Туризм», в якому взяли участь директор Центру пасажирських перевезень «Шик-Транс Тур» Шевченко А.А., директор готельно-ресторанного комплексу «ViМарко» (ресторан «ViМарко» та готель «Моряк») Лапай О.В. (<https://pstu.edu/uk/pres-czentr/novi-mozhlyvosti-pidvyshchennya-yakosti-os/>), а 8 січня 2020 р. відбувся круглий стіл «Креативна підготовка фахівців з туризму в ДВНЗ «ПДТУ»: сучасні перспективи та можливості», в якому взяли участь директорка ресторану «Хлеб дю Солей» Рак І.М., завідувачка відділення відновлювального лікування в амбулаторних умовах міської лікарні № 8 Ларутіна Л.М. (<https://pstu.edu/uk/pres-czentr/novyny/kruglyj-stil-08012020/>).

4. Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців.

На ОП є приклади залучення експертів галузі професіоналів-практиків до проведення аудиторних занять. Наприклад, 26 листопада 2019 р. в проведенні практичних занять з навчальної дисципліни «Діяльність туристичного агентства та організація туристичного бізнесу» брала участь менеджер туристичного агентства «Афіна-тур», а 29 листопада 2019 р. виїзне практичне заняття з навчальної дисципліни «Організація ресторанного господарства» провів менеджер Ресторану «Stone».

5. Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями.

У ЗВО діє «Положення про підвищення кваліфікації та стажування» (<https://pstu.edu/wp-content/uploads/2020/01/polozhennya-pidvyshchennya-kvalifikatsiyi-stazhuvannya-2018.pdf>), в якому встановлюється єдиний порядок та вимоги до організації підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників. Всі викладачі кафедри пройшли підвищення кваліфікації у Київському університеті туризму, економіки і права на кафедрі теорії та практики туризму і готельного господарства. Завідувач кафедри підвищувала кваліфікацію за категорією

завідувачі (начальники) кафедр університетів, академій, інститутів у НАПН України ДВНЗ «Університет менеджменту освіти» Центральний інститут післядипломної педагогічної освіти.

6. Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності.

У ЗВО діє «Положення про оплату праці працівників ДВНЗ «ПДТУ» (https://pstu.edu/wp-content/uploads/2017/05/Polozhennia-pro-oplatu-pratc-robotneykam-PDTU-2-skorr_bib.pdf) та «Положення про преміювання працівників університету ДВНЗ «ПДТУ» (<https://pstu.edu/wp-content/uploads/2019/11/polozhennya-pro-premiyuvannya-pratsivnykiv-dvzn-pdtu.pdf>). За зразкове виконання трудових обов'язків, сумлінне ставлення до роботи і вагомі досягнення в праці науково-педагогічні працівники отримують грамоти та подяки. Додаткова фінансова підтримка наукової діяльності викладачів (оплата відряджень, пов'язаних з участю у наукових заходах, оплата за друк статті у наукових журналах) ЗВО не здійснюється.

Загальний аналіз щодо Критерію 6:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 6.

Переважає більшість науково-педагогічних працівників має наукові та навчально-методичні публікації, що відповідають дисциплінам, які вони викладають. Залучення до реалізації освітнього процесу провідних підприємств і організацій сфери туризму м. Маріуполя. Наявна нормативна база сприяння професійному розвитку викладачів.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 6.

Деякі викладачі не мають за останні роки наукових публікацій за профілем дисциплін, що викладають. Відсутність фінансової підтримки наукової діяльності викладачів.

Рівень відповідності Критерію 6.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 6.

Людські ресурси, що забезпечують реалізацію освітньої програми «Туризм» відповідають достатньо високому рівню професіоналізму, який постійно підвищується. ОП в контексті критерію 6 загалом відповідає вимогам, але мають місце недоліки, які не є суттєвими і не впливають на якість підготовки здобувачів вищої освіти.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси:

1. Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми забезпечують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання.

В ході експертизи було виявлено, що матеріально-технічна база представлена на достатньому рівні для викладання дисциплін ОП. Викладачі та здобувачі вищої освіти мають безоплатний доступ до інфраструктури та інформаційних ресурсів. У ЗВО в цілому, та на ОП зокрема, створені безпечні умови для фізичного та емоційного здоров'я здобувачів. Для набуття необхідних навичок та компетенцій створено три лабораторії: лабораторія інноваційних технологій в туризмі, лабораторія готельної справи та лабораторія ресторанного обслуговування. Для оволодіння студентами необхідними навичками, функціонують два комп'ютерні класи, кожен з яких оснащено 12 персональними комп'ютерами з процесорами не нижче Intel Core i3 другого покоління. Діє мультимедійний центр, що оснащений 31 персональним комп'ютером. Кафедра туризму оснащена двома ноутбуками, двома БФП, двома проекторами та фотокамерою, що задіюється під час освітнього процесу (<https://drive.google.com/drive/folders/14gE76LzqcWcpAju6baBAp0noRWYhn84P?usp=sharing>). Також при ЗВО діє коворкінг центр «Univer». Наявне спеціальне спортивне обладнання для активного туризму (в т.ч. скалодром). Діє туристичний клуб «Скіфи» для фізичного розвитку студентів. Бібліотечний фонд ЗВО потужний, постійно оновлюється і представлений не тільки паперовими інформаційними ресурсами, але й налічує електронні інформаційні ресурси, доступ до яких надається через систему електронної бібліотеки та репозиторію університету

(репозиторій – <http://eir.pstu.edu/>, сайт бібліотеки – <https://ntb.pstu.edu/uk/>). Науково-технічна бібліотека ЗВО налічує більш 500 тис. примірників навчальної та наукової літератури; біля 80 тис. назв електронних документів. Під час експертизи було зазначено, що спеціалізованого програмного забезпечення на даний момент немає, однак використовуються безоплатні сервіси (зокрема booking.com, різні CRM системи, google карти тощо).

2. Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми.

Згідно зі статутом ДВНЗ «ПДТУ» (<https://drive.google.com/file/d/oByEpsiVIDfsBRU9GVXRnS2lmUDA/view>) особи, які навчаються у ЗВО, мають право на безоплатне користування бібліотеками, інформаційними фондами, навчальною, науковою та спортивною базами. У ході інтерв'ю зі здобувачами вищої освіти, а також з представниками НПП, було виявлено, що інформація надається через різні комунікаційні канали, своєчасно та прозоро. На території ЗВО наявні зони вільного доступу до мережі Wi-Fi. У читальній залі ЗВО є безоплатний доступ до оргтехніки.

3. Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дозволяє задовольнити їхні потреби та інтереси.

У ЗВО працює відділ з організації виховної та соціально-гуманітарної роботи (<https://pstu.edu/ru/universitet/struktura-pgtu/podrazdeleniya-universiteta/otdel-po-organyzaczuyu-voospytatelnoj-y-soczialno-gumanytarnoj-rabot%20d1%8b/>), що допомагає першокурсникам проходити первинну адаптацію, та до якого має можливість звернутись будь-який здобувач вищої освіти. Окрім іншого при спілкуванні з представниками самоврядування, та безпосередньо зі здобувачами вищої освіти було виявлено, що у ЗВО був сформований сприятливий морально-психологічний клімат, та випадків цькування (булінгу) та дискримінації не було. Експертною групою було зазначено, що умови навчання у цілому забезпечують потребам та інтересам студентів. При плануванні змін до освітньої програми, до студентів та представників самоврядування дослуховуються. При виборі дисциплін викладачами кафедри надається консультація студентам, до дисциплін були розроблені силабуси.

4. Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою.

Експертами було підтверджено, що ЗВО створює максимально комфортну психологічну атмосферу: функціонує психологічний клуб «Інсайт» та надаються індивідуальні консультації психологів. У даному процесі задіяні викладачі із спеціалізованої кафедри соціології та соціальної роботи (<https://pstu.edu/ru/fakultety/soczialno-gumanitarnyj-fakultet/kafedra-socziologii-i-soczialnoj-rabo/>), що беруть безпосередню участь в адаптації студентів, допомагають з вибором спеціальності абітурієнтам та надають психологічну допомогу учасникам освітнього процесу. Також психологічна підтримка надається представниками відділу з організації виховної та соціально-гуманітарної роботи (<https://pstu.edu/ru/universitet/struktura-pgtu/podrazdeleniya-universiteta/otdel-po-organyzaczuyu-voospytatelnoj-y-soczialno-gumanytarnoj-rabot%20d1%8b/>). Взаємостосунки студентів з ЗВО реалізуються також більшим чином через кураторів, викладачів, та безпосередньо через гаранта ОП. Під час зустрічі зі студентами, було виявлено що викладачі кафедри туризму приймають безпосередню участь у соціальній, організаційній, освітній та консультативній підтримці. Це також було підтверджено під час зустрічі зі здобувачами вищої освіти та представниками самоврядування. Всю необхідна інформація щодо кафедри є на офіційній сторінці ЗВО (<https://pstu.edu/ru/fakultety/soczialno-gumanitarnyj-fakultet/kafedra-turizma/>). У ЗВО приділяється увага популяризації психологічних знань серед студентів, наприклад, 8-9 червня 2019 р. на базі ЗВО відбувся Всеукраїнський фестиваль арт-терапії «АРТ-ПРАКТИК» (<https://pstu.edu/uk/pres-czentr/anonsy/vseukrayinskyj-festyval-art-terapi/>).

5. Заклад вищої освіти створює достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами, що навчаються за освітньою програмою.

Прийом на навчання осіб з особливими освітніми потребами здійснюється відповідно до Правил прийому до ЗВО (<https://pstu.edu/wp-content/uploads/2019/07/42-PP-2019-2-%20%D0%9E%D1%81%D0%BD%D0%BE%D0%B2%D0%BD%D0%Bo.pdf> (розділ 8, с. 36-37). У ході спілкування з викладачами та студентами ДВНЗ «ПДТУ» було виявлено, що на цій ОП ще не здобували освіту особи з особливими освітніми потребами. Однак студентами та представниками структурних підрозділів було зазначено, що не всюди є пандуси та ліфти (через неможливість модернізації будівлі). Також було виявлено, що у ЗВО є ЛФК для груп студентів, які не мають можливості займатися фізичною культурою в повному обсязі.

6. Існує чітка і зрозуміла політика і процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), яка є доступною для усіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримується під час реалізації освітньої програми.

Під час спілкування з представниками самоврядування та студентами було виявлено, що випадків сексуального домагання, будь-якої дискримінації та корупції не було. У ЗВО була затверджена Антикорупційна програма, внесені доповнення до Кодексу корпоративної культури та колективного договору про загальні положення та мету Антикорупційної програми ЗВО (<https://pstu.edu/wp-content/uploads/2017/05/Nakaz-108-05.pdf>). Зокрема було виявлено, що для вирішення конфліктів залучається студентське самоврядування. В процесі інтерв'ювання здобувачів виявлена відсутність конфліктних ситуацій будь-якого характеру, тим не менш здобувачі освіти не знають механізми врегулювання конфліктів, та не можуть спиратись на документи та положення. Здобувачі вищої освіти зазначили, що при конфліктах в першу чергу будуть звертатися до куратора, декана, самоврядування. Було зазначено, що у ДВНЗ «ПДТУ» є скринька довіри, завдяки якій будь-який студент може сповістити про випадки дискримінації, сексуальних домагань чи корупції.

Загальний аналіз щодо Критерію 7:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 7.

Загальне матеріальне-технічне забезпечення знаходиться на задовільному рівні. Доступ до інфраструктури ЗВО та інформаційних ресурсів в межах ОП в навчальний та позанавчальний час здійснюється безоплатно. ЗВО підтримує та розвиває інфраструктуру для задоволення потреб та інтересів студентів. Діє низка проектів, що надають сприятливий клімат для реалізації студентських ініціатив. Зокрема на кафедрі туризму був сформований сприятливий морально-психологічний клімат, студенти при проведенні інтерв'ю акцентували увагу на довірчих відносинах з викладачами, що позитивно відображається на освітньому процесі.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 7.

Недостатньо зрозумілий для студентів алгоритм вирішення конфліктів щодо сексуального домагання та дискримінації. Має сенс проводити інформаційні заходи для підвищення обізнаності у студентів, що робити здобувачу вищої освіти в конфліктній ситуації, адже згідно зі словами студентів таких випадків зафіксовано не було, тож ця ситуація існує лише в теоретичній площині. Для забезпечення комфортних умов для людей з особливими освітніми потребами необхідно розглянути можливість створення пандусів та ліфтів в корпусах ЗВО та гуртожитках, однак це не можна вважати слабкою стороною ОП, оскільки це повинна бути загальна практика ЗВО. Рекомендовано забезпечити можливість формування фахових компетентностей здобувачів з використанням професійного ліцензійного програмного забезпечення, спеціалізованих програмних продуктів у сфері туризму.

Рівень відповідності Критерію 7.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 7.

Матеріально-технічна база у цілому забезпечує досягнення визначених ОП цілей та програмних результатів навчання, тим не менш необхідно впроваджувати в освітній процес спеціалізоване програмне забезпечення. ЗВО забезпечує безоплатний доступ викладачів і студентів до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів. Психологічна підтримка студентів та НППP реалізована на вищому рівні. Однак, слід звернути увагу на створення інклюзивного простору. ОП в контексті критерію 7 загалом відповідає вимогам, але мають місце недоліки, які не є суттєвими і не впливають на якість підготовки здобувачів вищої освіти.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми:

1. Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми.

Загальні політики та процедури академії щодо розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітніх програм затверджене у Положенні про внутрішню систему забезпечення якості освіти ДВНЗ «ПДТУ» (<https://pstu.edu/wp-content/uploads/2020/01/polozhennya-yakosti-osvity.pdf>). Під час вивчення документів

експертами було зазначено, що програма переглядається періодично, що можна наочно побачити на офіційному сайті ЗВО (<https://pstu.edu/uk/informacziya-2/osvitni-programy-bakalavtiv/>). Визначені у положенні періодичність та процедури оновлення освітніх програм не порушуються.

2. Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Експертами було зазначено, що студенти та НПП при спілкуванні акцентували увагу на те, що вони мають можливість безпосередньо впливати на перегляд ОП. В процесі інтерв'ювання здобувачів вищої освіти та представників студентського самоврядування експертами була встановлена ознайомленість останніх з вищезазначеною програмою. Здобувачами вищої освіти було підтверджено що проводяться різнопланові опитування, за результатами яких і вносять зміни до ОП, прислуховуючись до побажань та рекомендацій самих студентів (<https://pstu.edu/wp-content/uploads/2019/12/pidsumky-opytuvannya-studentiv-pro-yakist-navchannya-pdtu-2019-traven.pdf>). Також в ДВНЗ «ПДТУ» діє студентський Сенат, що приймає безпосередню участь у розгляді змін до ОП (<https://pstu.edu/ru/universitet/struktura-pgtu/podrazdeleniya-universiteta/studencheskij-senat/>).

3. Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери.

Експертами було виявлено що протягом навчання на ОП здобувачі вищої освіти періодично беруть участь у зустрічах із представниками роботодавців (приклад: <https://pstu.edu/uk/pres-czentr/novi-mozhlyvosti-pidvyshhennya-yakosti-os/>). Під час зустрічі з роботодавцями було підтверджено те, що студенти беруть активну участь під час практик та стажувань; роботодавці в цілому задоволені рівнем підготовки студентів. При інтерв'ю роботодавці акцентували увагу на те, що до їх думок прислуховуються та періодично запрошують для спілкування зі студентами (<https://pstu.edu/wp-content/uploads/2020/01/retsenziyi-robotodavtsiv-kafedra-turyzm.pdf>).

4. Існує практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми.

ОП була сформована в 2016 р., тож на даний момент випускників не було. Однак згідно із політикою ДВНЗ «ПДТУ» заклад вищої освіти постійно та безперервно стежить за умовами працевлаштування та кар'єрного росту його випускників. Під час експертизи було підтверджено, що в ЗВО функціонує «Центр кар'єри», який співпрацює з Маріупольським міським центром зайнятості, щодо надання вакансій підприємств для працевлаштування студентів в період навчання і випускників ЗВО.

5. Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми.

Під час роботи експертної групи було зазначено, що під час реалізації ОП розглядалися питання, що стосувалися виявлених недоліків, зокрема зміни до ОП відповідно до нового Стандарту, змін освітніх компонент та їх логічної послідовності, формування списку вибору дисциплін тощо (<https://pstu.edu/wp-content/uploads/2020/02/vytyah-z-protokolu-zminy-osvitnoyi-prohramy-2017.pdf>, <https://pstu.edu/wp-content/uploads/2020/02/vytyah-z-protokolu-pro-zminy-osvitnoyi-prohramy-2018.pdf>). На даний момент ОП змінюється, формується та доповнюється, що пов'язано з тим, що ОП була заснована 09.2016 р. Було виявлено, що ЗВО стежить за забезпеченням наявності необхідних ресурсів для організації освітнього процесу та наявності інформаційних систем для ефективного управління освітнім процесом.

6. Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема, зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій), беруться до уваги під час перегляду освітньої програми.

ОП акредитується вперше, тому на даний час були враховані лише недоліки з реалізації освітньо-професійної програми, що були виявлені у ході здійснення процедур внутрішнього забезпечення якості освіти ДВНЗ «ПДТУ».

7. В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, яка сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою.

У ЗВО функціонує відділ забезпечення якості освіти, котрий проводить і аналізує результати внутрішніх перевірок (аудитів) з метою оцінки її результативності та визначення умов для поліпшення освітнього процесу, що діє згідно з Положенням про внутрішню систему забезпечення якості освіти (<https://pstu.edu/wp-content/uploads/2020/01/polozhennya-yakosti-osvity.pdf>). Під час інтерв'ю з НПП та адміністрацією було виявлено що здійснюються заходи, спрямовані на розбудову системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти. НПП кафедри туризму поєднує викладацьку роботу із науковою діяльністю, що сприяє підвищенню рівня ефективності навчального процесу, удосконаленню змісту навчання із урахуванням сучасного стану і тенденції розвитку зовнішньоекономічної, туристичної діяльності. Також розвиток ОП регулюється наступними положеннями: «Положення про систему якості вищої освіти» (<https://pstu.edu/wp-content/uploads/2020/01/polozhennya-yakosti-osvity.pdf>), «Положення про розробку і моніторинг освітньо-професійних програм» (<https://pstu.edu/wp-content/uploads/2020/01/polozhennya-pro-rozrobku-i-monitorynh-opp-dvzn-pdtu.pdf>).

Загальний аналіз щодо Критерію 8:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 8.

У ході вивчення документів, спілкування зі студентами та органами студентського самоврядування було виявлено, що здобувачі вищої освіти та стейкхолдери впливають на розвиток ОП, що є її сильною стороною, оскільки кафедра туризму враховує тенденції ринку щодо вимог до знань, умінь і компетенцій, які необхідні для подальшого працевлаштування здобувачів вищої освіти. Також сильною стороною можна зазначити наявність системного опитування студентів та НПП з метою удосконалення ОП. Залучення до реалізації освітнього процесу представників підприємств сфери туризму м. Маріуполя.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 8.

Експерти зазначили, що має сенс формалізувати механізм внесення пропозицій від здобувачів вищої освіти не лише на результатах опитування, але й через особисті заяви. Студенти підтвердили, що вносили пропозиції під час спілкування з НПП, проте така співпраця часто носить неформальний характер і не завжди фіксується документально, що потребує перегляду та формалізації.

Рівень відповідності Критерію 8.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 8.

Програма переглядається періодично, згідно з Положенням про внутрішню систему забезпечення якості освіти. Здобувачі вищої освіти мають можливість безпосередньо впливати на перегляд ОП через анкетування. Студенти беруть активну участь у процесах внутрішнього забезпечення якості ОП під час практик та стажувань, що було підтверджено роботодавцями. У ЗВО функціонує відділ забезпечення якості освіти. ОП в контексті критерію 8 загалом відповідає вимогам, але мають місце недоліки, які не є суттєвими і не впливають на якість підготовки здобувачів вищої освіти.

Критерій 9. Прозорість та публічність:

1. Визначені чіткі і зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Основні внутрішні нормативно-правові акти, що визначають правила та процедури регулювання прав і обов'язків усіх учасників освітнього процесу, знаходяться у відкритому доступі на офіційному веб-сайті ЗВО (<https://pstu.edu/ru/informacziya/>). На офіційному веб-сайті є інформація про ОП та вибіркові освітні компоненти (анотації) (<https://pstu.edu/ru/fakultety/soczialno-gumanitarnyj-fakultet/kafedra-turizma/>; <https://pstu.edu/ru/informacziya/obrazovatelnye-programmy-bakalavr/>; <https://pstu.edu/ru/studentu-2/viborochnie-dysczyplni/>). В ході спілкування зі здобувачами вищої освіти, було з'ясовано, що дану інформацію їм також надають куратори академічних груп; правила і процедури є доступними та дотримуються під час реалізації ОП. Однак, варто

зазначити, що силабуси освітніх компонентів розміщено на сайті бібліотеки ЗВО з обмеженим доступом лише для учасників освітнього процесу. Даний підкритерій корелюється з підкритеріями 3.3, 3.4, 5.3, 7.6 щодо окремих аспектів освітнього процесу відносно прав та обов'язків учасників освітнього процесу та засвідчує наявність чітких і зрозумілих правил щодо прав та обов'язків усіх учасників освітнього процесу.

2. Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті відповідний проект з метою отримання зауважень та пропозиції заінтересованих сторін.

Інформація щодо оприлюднення ОП міститься на офіційному сайті ЗВО (<https://pstu.edu/uk/fakultety-2/soczialno-gumanitarnyj-fakultet/kafedra-turizmu/>). Експерти акцентували увагу на тому, що про зміни до ОП були попереджені стейкхолдери і здобувачі вищої освіти також і через інші комунікаційні канали. З метою одержання зауважень та пропозицій зацікавлених сторін (стейкхолдерів) щодо вдосконалення ОП у соціальних мережах Facebook та Instagram було розміщено оголошення для надсилання пропозицій щодо вдосконалення ОП. Результати он-лайн обговорення були оприлюднені на сайті кафедри туризму ДВНЗ «ПДТУ» (<https://pstu.edu/ru/fakultety/soczialno-gumanitarnyj-fakultet/kafedra-turizma/>).

3. Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства.

Інформація щодо ОП наведена на офіційному веб-сайті ЗВО, є точною, коректною та зрозумілою для стейкхолдерів (<https://pstu.edu/wp-content/uploads/2019/11/oor-turizm-bakalavr-2018.pdf>). Зазначена інформація задовольняє вимогу поінформованості щодо вступу на обрану програму, цілей, очікуваних результатів та освітніх компонентів. Зокрема, зазначена вся необхідна інформація щодо актуальних новин є на офіційному веб-сайті ЗВО.

Загальний аналіз щодо Критерію 9:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 9.

У ЗВО здійснюється на належному рівні робота щодо забезпечення публічності інформації, пов'язаної з організацією освітнього процесу; постійне оновлення веб-сайту ЗВО; своєчасне оприлюднення на веб-сайті інформації щодо ОП. Експертна група позитивно оцінила чіткість, зрозумілість, доступність і практику застосування правил в межах ОП. Стейкхолдери мають реальну можливість брати участь в обговоренні, надавати свої пропозиції та зауваження до відповідних проектів ОП. Подана на веб-сайті ЗВО інформація про ОП є достатньою для поінформованого вибору вступників та врахування побажань роботодавців.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 9.

З метою підвищення рівня публічності і прозорості освітнього процесу, для інформування здобувачів вищої освіти, подання та врахування пропозицій за даною ОП усіх стейкхолдерів, забезпечити вільний доступ на веб-сайті ЗВО до навчально-методичної літератури, наукових розробок НПП ЗВО. Вільний доступ на веб-сайті ЗВО до силабусів освітніх компонентів безпосередньо може вплинути на вибір абітурієнтів навчатися на даній ОП.

Рівень відповідності Критерію 9.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 9.

ЗВО розроблено та затверджено норми та правила, які визначають права, обов'язки всіх учасників освітнього процесу. Дані правила є у вільному доступі на веб-сайті. ЗВО реалізує заходи щодо своєчасного оприлюднення ОП, її компонентів, які містять інформацію про цілі, заплановані результати навчання, інформаційне забезпечення, методи навчання та оцінювання рівня досягнення запланованих результатів навчання. Враховуючи контекст,

динаміку розвитку ОП та освітня діяльність загалом відповідають Критерію 9 з недоліками, що не є суттєвими і не впливають на якість підготовки здобувачів вищої освіти.

Критерій 10. Навчання через дослідження:

1. Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності у закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю.

не застосовується

2. Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напрямові досліджень наукових керівників.

не застосовується

3. Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення і апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквіумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо).

не застосовується

4. Заклад вищої освіти забезпечує можливості для долучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проектах тощо.

не застосовується

5. Існує практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проектах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються.

не застосовується

6. Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у науковій діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для виключення можливості здійснення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності.

не застосовується

Загальний аналіз щодо Критерію 10:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 10.

не застосовується

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 10.

не застосовується

Рівень відповідності Критерію 10.

не застосовується

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 10.

не застосовується

IV. Інші спостереження

У цьому розділі експертна група може викласти інші спостереження, пов'язані із освітньою програмою, освітньою діяльністю за цією програмою або процедурою проведення акредитації.

дані відсутні

V. Підсумки

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації ОП, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, **відсутні**.

За результатами акредитаційної експертизи експертна група вважає, що освітня програма відповідає Критеріям за наступними рівнями відповідності:

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми	B
Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми	B
Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання	B
Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою	B
Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна добросовісність	B
Критерій 6. Людські ресурси	B
Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси	B
Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми	B
Критерій 9. Прозорість та публічність	B
Критерій 10. Навчання через дослідження	не застосовується

Додатки до звіту:

Документ	Назва файла	Хеш файла
Додаток	Таблиця 2.pdf	xbWW5eKe4+xDocr57+bxSTM8dBae1nj6UKdVzuoelU4=
Додаток	Навчальний план 2017.pdf	v4x/R5PjMMzgGRjSVpEoUSK56/strjNDI+rEj2qCBis=
Додаток	Освітньо-професійна програма 2017.pdf	h+5WotoOGNz95WZfa3zaI9P6cNCJW7PJQJTKsryiFl4=

Додаток	<i>Навчальний план 2016.pdf</i>	s4o8njOPgXH91wwtFkZ6r5lYS4vXomNHspjRrmM ztg=
Додаток	<i>Освітньо-професійна програма 2016.pdf</i>	y/Fy4oVVXrz/Hn++NfzDzu1pGQ+DNKQAFeIYklEP /nw=

***

Шляхом підписання цього звіту ми стверджуємо, що провели акредитаційну експертизу у повній відповідності із Положенням про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, та інших актів законодавства, а також здійснювали свої функції добросовісно, неупереджено і добросовісно.

Документ підписаний кваліфікованими електронними підписами.

Керівник експертної групи

Карпенко Юрій Вікторович

Члени експертної групи

Дупляк Тетяна Петрівна

Касенкова Катерина Віталіївна